

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: седма, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механичарима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командири полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

КАКВИХ ИМА ФАЛСИФИКОВАЊА ИСПРАВА

И КАКО СЕ ЗА ЊИХ САЗНАЈЕ?

Од М. П. Јовановића.

(НАСТАВАК)

IV. Испитивање рукописа.

Пита се: је ли докуменат писан заиста руком онога, кога приказује као писца свога?

Ради одговора на то, приступа се *поређењу рукописа*, а ово поређење оснива се на тврђењу: да свако лице има свој властити рукопис и да, како се каже, нема два у свему једнака рукописа. За то, да би се овај посао поређења рукописа вршио како треба, ваља знати: у чему је управо та индивидуалност рукописа, откуд она долази, шта јој је узрок?

Природно је да покрети, којима се изводи писање, као и сви остали већим делом вољни и свесни покрети човекова организма, стоје у директној вези с мозгом, и да морају бити дејство многоструких облика његова мишљења, а не тек неког моментаног стања духа. И док они остали покрети махом ишче-завају чим су и учињени, те се, кад је потреба студије, морају смишљати нарочити инструменти да бисмо у овима имали каквих отисака њихових и тако их очували, дотле покрети који производе писање имају ту особито добру страну, да нам трајно остану на хартији као рукопис оног који пише. Пишући, човек је сав управо у свом перу, у оном што пише, а тим у руци или у оним покретима којима пише као оруђем. Као што је усмена реч манифестација мисли, тако је и написана реч само непосредно, и ако не брже, преношење те мисли у спољни свет. Свако осећање, упечаток, мисао у мозгу је и отуд се, ма да о томе не можемо себи дати рачуна, преко моторних живаца преноси на мишиће. Као што говором предајемо другима своје душевне упечатке, тако и писањем преносимо своје мисли, само у другом облику или на други начин. Гледајући лице како пише, нас занима оно непрестано и променљиво мицање руке, коме одговарају писани потези. То све дало је повода *Бергиолу* да тврди, како се у рукопису показују удари пулса пишчева, и да *Ломброзо*, по том, изрече, да су потези писменâ верни отисци оних трзања, која било по такту изводи, и у опште мицања рџу.

На овај начин да се разумети како механички бива писање делањем мишића а под утицајем мозга. Са свим је природно, да исто стање мозга мора дати исте покрете мишића, а ови опет исто обличје писменима. То је обличје, дакле, приказ оних интелектуалних подобности, с којима је тако тесно везано; оно је тако карактеристично, да лица познајемо по писању им; шта више, извесна правилност, извесни потези у писању могу нам потврдити да у њима видимо и телесну особину пишчеву.

Овим је већ доказана индивидуалност рукописа. Кад је рукопис израз и резултат свега индивидуалног бића човекова, онда, пошто на свету нема ни два човека потпуно једних свих спољашњих и унутрашњих особина, не може бити ни два потпуно једнака рукописа двају лица. Свако лице, дакле, има свој властити рукопис.

Познато је како ход, држање, говор, па и сам глас, карактеришу човека тако, да га по њима можемо познати, па наравно да писање мора бар тако исто, ако не јаче, изнети

његову индивидуалност, пошто се оно врши мицањем прстију, у чијим су врховима крајеви густог сплета живаца.

Пошто је писмена реч, као и усмена, само манифестација непосредног преношења мисли у спољни свет, природно је, да је врло лагано, несигурно, неизрађено писање особина лица у мишљењу тромих. Течно и хитро писање, које се добија извесним вежбањем, казује релативно велику образованост; али ужурбано и неједнако писање казује лице узбудљиво, значи велику живахност карактера, или бар моменталну узбудљивост за време писања.

У перу се изражавају мисли, огледа се стање духа; у ономе што је написано видимо расположење душе, радост, бол, поштеност писца, све баш онако исто као и у изгледу лица његова. Отуд, из одношаја који потичу од занимања у разним позивима, чак и рукописа разних редова друштвених: рукопис женски, мушки, трговачки, учених људи, па, шта више, и народних рукописа, у колико у опште у људском друштву има таквих разлика у типовима, које порађају разлике и нарочите особине у духу. Мозак уметника, н. пр., никад нема оне мирноће, коју има мозак математичара, а овај је опет далеко од мирноће и кроткости мозга простог преписача. Наравно, овим се не тврди, да ће, по самом рукопису у опште, бити могуће казати којој професији његов писац припада, да ли је н. пр. хемичар, математичар, лекар итд., јер само поједина личност стањем духа свога и у опште свим бићем својим показује толико индивидуалности, да је можемо тачно разликовати од сваке друге.

Како је с писањем, тако је врло често и са другим производима рада рџу човекових. Тако, занатлије познају производ један другог, ма да су они по облику, врсти и начину израде у свију њих, рекао бих, са свим исти. У гоњењу хајдука Ђурђића и другова му око Ваљева, власти некако допадно у руке чизме, још нове, једнога хајдука. Сви ваљевски обућари, сваки за се, питани су: јесу ли чизме прављене у његовој радњи? Нико од њих то не каза, сваки одбијаше да су у његовој радњи рађене. Али неки од њих, уз то, рекоше и чији је то рад, и тако сви сагласно потврдише, да у тим чизмама познају рад обућара Х. Овај, и ако је пређе то одрекао, не-маде сада куд, него признаде да их је правио и каза по чијој поруци и коме их је дао. А кад чак у чизмама једним можемо познати њихова творца, како може бити друкче с писањем; зар да у рукопису не познамо много лакше и много боље писца његова!

Графологија, која се бави испитивањем и проучавањем рукописа, обрађује се данас на научној основи. Литература јој је све пространја и напреднија, а графолози већ одавно нису само дилетанти. Још мало па ће са свим престати да се онако занатлиски истражују поједине кукице, испитују разне коврчице и загледа много у то како су положени и какви су поједини потези, колика су писмена и какви су други спољни знаци, него ће се, кад се пореде два рукописа, гледати, да се из сваког конструише дотична личност и обе те личности да се једна са другом пореде. Ако су оне исте, онда су и оба рукописа писана истом руком; ако су различите, онда им ни писац није исти. Али, за сада, до тога још нисмо дошли и треба ће још много рада и студије врло великог матерјала, да би се у поређењу рукописа могло ићи само овом егзактном методом. Данас се графолози још на јако баве само *морфологијом*

писања. Така студија још је и оправдана, кад се зна како је графологија нова као научна дисциплина. Али правих успеха биће истом кад се тиме прибере толико грађе, да се могадне студовати етиологија писања.

Ми смо већ поменули како се зна за рукопис „женски,“ „мушки,“ рукопис учених људи, трговаца и др., даље како се распознаје рукопис „чврсте“ руке, сигуран, јасан и разветан, узбуђен и нервозан, те по томе у опште говоримо о стотину врста рукописа; али још ником не пада на памет да баш на сам пол, позив у животу, на расположење писца гледа као на непосредни узрок извесне врсте рукописа. Ученост, и. пр., не даје повода за један извештај облик неког извесног писмена, и ако се често говори о „рукопису научничком.“ Значи, да још веома мало познајемо оне везе, које стоје између рукописа и учености, и у којима мора бити фактора *нама још непознатих*, а који су прави узрок. А сазнање свих тих узрока задатак је етиологије писања.

Ако се има добро на уму што рекосмо о утицајима од којих мора зависити писање, биће, држимо, увек јасно, како се о рукопису у поређењу његову често, а може бити и обично, имају врло погрешни појмови. Махом се мисли, да се ту пита само за спољни изглед писања. У истини пак код писања у првом реду има важности онај дух, у њему изражени, а не облик појединих писмена. Да свако лице има свој властити рукопис, различан од сваког другог, *истина је само тако, ако се на писање гледа као на нешто, у чем мора бити изражено свеколико индивидуално биће тога лица.* Иначе у свету може бити и видли смо да има пуно сличних рукописа, а са свим вероватно да ће их бити и „са свим истих,“ ако се гледа само на спољни им облик. Тако исто можемо у свету наћи чешће и појединих личности „са свим једнаких,“ ако се мотри само на спољни изглед лица.

Главни задатак онога који пореди рукописе треба да је у том: да у истинитом рукопису *испита и нађе индивидуално биће писца, да га ту проучи и у живот му се унесе.* Изнесавши тако из свега овога рукописа онај иманентни му дух, има, за тим, да приступи испитивању оног другог рукописа, у који се сумња, чија истинитост или фалсификовање има да се утврди. Ту има он да ради као стручњак, који, испитујући истинитост какве слике, не гледа у првом реду на то, како су изражене појединости, и. пр. какво дрво, рука, него на онај општи упечатка који чине дела тога сликара, гледа, пре свега, да ли има тога упечатка и да ли се у слици огледа оно уметничко оригинално владање четком.

И искуство обичног живота казује нам, да код рукописа није главно сазнати му облик него онај иманентни му дух. Кад нам поштар донесе писмо кога доброг знајца нашег, доста је само један поглед да бацимо на адресу, па да знамо од кога нам је; но то не долази отуд што знамо како адресанат*) формира ово или оно писме, него што знамо и имамо један општи, укупни упечатка његова писања, онако исто као што лица, која излазе пред нас, познамо по њихову укупном изгледу, а не по појединим деловима тела.

За то што потиче из духа оног који пише, писање задржава свој битни карактер кроза цео живот, у младости као и у старости у главном је исто; ко, као стар човек, погледа написе имена свога, које је још као дете чинио у школским књигама својим, извесно ће познати свој рукопис; облик ће бити нешто друкчи, али ће и из тога ипак осетити да је он био тај, који је име своје уписивао.

За то што потиче из свега бића једнога лица, писање је, што се његове духовне садржине тиче, слободно од свију ванредних спољних пригода у којима се чини, није, у том погледу, подложно утицају њихову. Ту духовну му садржину, дакле тај битни карактер рукописа једног, познајемо кад се

и левом руком пише, или кад се перо држи ножним палцима. *Прајер* у својим: *Прилозима психологији писања* износи нам своја посматрања како ће основне црте, тип писања, остати исте, па ма устима или ногом водили перо.

Неки сељак, у Немачкој, посејао је раж. Његов сусед хтеде да га исеје, па у крупним потезима написа дрветом по усеву реч: *тврдица*, и тај траг засеја семеном модрога различка. Преко лета израсташе реч тако јасно, да се сви чуђаху и смејаху томе. Општењени се обрати графологу Хенцу у Лајпцигу, који даде да се фотографијом сними различком исписана реч, а по том даде своје стручно мишљење, да се ово писање са свим слаже с писањем злог суседа. Ни нарочити и тако необичан начин писања није могао не проказати његова творца!

Да би се проникао дух и карактер рукописа, велики стручњак минхенски Карло Зитл упућује вештаке да, према знању којим данас располажемо, овако раде.

Треба пре свега слободним оком сваки потез писања, од почетка до краја његова, проучити колико је висок и кратак, какав је у округлинама и угловима, колико је јак или слаб, колико је и на који начин задебљан и замрачен, у којим се облицима изражава, како се везује с осталима, а нарочито какав му је општи карактер. За тим ваља поновити ова испитивања јаком лупом, којом ће се индивидуалне особености писања још боље распознавати.

Друго средство да се још боље уђе у суштину и дух рукописа јесте то, да пажљиво израдио верне копије. Но и нехотице при том може се у по нечем удаљити од индивидуалности оригинала; за то ваља још унапред знати за особине тако прекопирана писања. Велике користи можемо имати од светлосних копија, добивених на нарочито тога ради справљеној хартији утицајем сунчане светлости. Оригинал се снимити у модрој подлози те хартије имамо га блештаво бела. Тај бели рукопис на плавоме пољу показује нам се у особитој јасности, како се једва може видети под лупом у оригиналу. Доста је тако прекопирати само најважнија места оригинала.

Кад испитујемо истинитост рукописа, ваља да имамо у виду, да писање може у неколико да буде друкче услед спољних каквих утицаја. Рукопис нам се може на први поглед учинити сумњив, ако је писано средствима, на која писац није навикао, и на чему неудесном, или у болести, у великом узбуђењу, после употребе алкохолних пића и др. На голем столу написан потпис на хартији изгледа друкче од потписа при коме је у писању било добре подлоге за писање.

Ако има сумње да је подражавано туђем рукопису, стручњак ће пазити, да ли је подражавана слободном руком или процртавањем. У последњем случају биће веће сличности, али такви потези не чине упечатка правог писања него више цртања, јер ту фалсификатор мора лагано да извлачи црте, због чега су оне нешто прекидане, виде се писане смотрено и с неким застакљивањем.

У потезима подражаваног писања може се редовно приметити да нема оне мене од једријих и блеђих потеза. Обично пишући, услед понестајања мастила у перу, пише се све блеђе, док се перо не замочи, а тада опет почињу излазити места црње писана. Ко, пак, рукопису подражава, ради увек лагано и по правилу увек има пуно перо.

(Свршиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Па пресуду суда општине књажевачке од 15 августа 1898 године Бр. 472, по спору Николе Марића, бакалина, противу Мијаила Николића, абаџије из Књажевца, — дали су одговор на задатак стављен у бр. 9 „Полиц. Гласника“ општински писари.

Једни су одговорили, да на ову пресуду, која је тужбом основана на главној заклетви, § 290 грађ. поступка, и ако тужени није дошао на рочиште, има места жалби, с тога што тужени није саслушан по тужби и што му није пресуда саопштена, а од дана саопштења у року од осам дана има право на жалбу.

*) Чинимо пажљивим на значење речи *адресанат*, која не означава лице коме се упућује писмо, него лице које упућује или адресује. А лице, коме се писмо упућује, то је *адресат*. Ово је са свим онако, као и код речи: *трасант* и *трасат* (онај који вуче и онај на кога се вуче меница), па онда: *жирант*, *индосант* (онај који преноси меницу). У нас, пак, не само поштари него и многи образовани људи мисле да су добро казали кад „адресантом“ (место адресатом) зову лице, на које писмо гласи. Ту погрешку налазимо чак у расписима и претписима министарским!

Други су одговорили да противу овакове пресуде, која се изриче на основу главне заклетве § 290 грађ. поступка нема, нити може бити жалбе.

Други су правилно одговорили, јер противу пресуда изречених на основу главне заклетве нема жалбе, јер исту закон прецизно искључује.

Овако су решили ови писари:

Манојло Н. Манојловић, писар општ. Кушиљевске,
Јован Т. Топаловић, писар општ. Кобиљске,
Павле Стокић, писар општ. Кобиљске, и
Миливоје В. Николић, писар општ. Пиносавачке.

Сви остали који су се изјаснили, да противу овакове пресуде, има места жалби, неправилно су одговорили на постављени задатак, јер противу оваквих пресуда нема места жалби.

§ 290 грађ. поступка гласи:

»Кад парничар пристане да се закуне суд ће изрећи пресуду и одмах га заклету; ако није дошао, наредиће да се после закуне.

Противу овакве пресуде нема жалбе.«

§ 281 грађ. пост. гласи:

»Сваки парничар може нудити главну заклетву, ма да би он и друге доказе имао...«

Тужилац је у овом конкретном случају, своје парничару, за доказ свога потраживања поднео главну заклетву, коју је туженом поднео, а повраћену примио. На рочиште су позване обе парничне стране и обе су позив за рочиште благовремено примиле. Тужилац на рочиште долази и остаје при својој тужби а тужени не долази нити свој изостанак правда.

§ 140 грађ. поступка гласи:

»Кад тужени не дође (на рочиште) губи право: поред оних осталих тачака а, б.,

в., претпоставља се, да тужитељу заклетву, ако је главна, враћа, а ако је допуњујућа одобрава.

Дакле, тужени на рочиште није дошао нити је свој изостанак оправдао, и онда се по прецизним прописима законским има сматрати да је тужиоцу заклетву повратио. И онда када је то заклетва главна, нема противу пресуде места жалби. Чему има места?

Има места захтеву § 130 грађ. поступка који гласи: »Ко из важних узрока, као: напрасне болести или других неодољивих препрека у опште... ни сам доћи, а ни пуномоћника на рочиште послати не може, дужан је најдаље до дана рочишта то суду јавити, доказе за то поднети, а у случају немогућности обећати да ће се заклету.«

Дакле нужно је суду јавити, о немогућности доласка, и онда настају последице § 141 грађ. пост., т. ј. ако је пресуда извршена, на пример, ако је поднето лекарско уверење о болести за немогућност за долазак на рочиште или главна заклетва о томе, ако је лекарско уверење, онда се одређује ново, кратко суђење, а ако је заклетва, онда је позива тужени, да претходно положи заклетву на то, да на рочиште није могао доћи, јер је спречен, и затим се одређује рочиште понова за пресуђење по тужби.

Овако је по закону.

НОВА МАЈСТОРИЈА

(слика из полицијског албума).

Дотрча шустер Ђоле у радњу газда Пере налбанте, па још са врата повика:

»Побратиме, кажи драгичка!«

Газда Пера се лено диже са једног пањића, који служи у место столице. Баш беше задремао. Погледа зловољно у Ђола и протегли се.

»Шта је, побратиме, бре? Шта се дереш?

»Кажи: драгичка, па да ти кажем.«

Пера се прочеша иза врата.

»Па добро де, драгичка, казуј.«

»Ама да частиш, нема рабе.

»Море да частим, ако је што добро.«

»Иха, још како добро,« насмеја се Ђоле и намаче шубару на лево око; нема јој још педесет година. Дете, побратиме, дете, па као голуб.«

Зловољни Пера развуче отронбољене уснице, а у очима му се указа нека живост.

»Па то нешто женско, побратиме.«

»Јес', женско, погодно си. Ама да ћутиш к'о тај дувар: Главу ћу ти разбити, ако само писнеш пред оним кривим практикантом... Ти знаш, ја не марим са господом.«

»Ама казуј, ћутаћу!... Их, бре, побратиме, што ти тврдиш пазар; од злата ли је, од чега је?

»Није од злата, ама је боља и од злата. Вајн дете. Их, куку мени, да је видиш само!

И Ђоле истеже песницом па се од све снаге луци у груди.

А после настави:

»Знаш, идем ја са побратим-Гачом — онај пуштер што си га лани тукао — поред Штире, а неко виче: »Ђоле, море Ђоле! Стани, да Бог да никад не стао!« Погледам а то ме виче Илинка. Де, она Илинка, што држи кафану под градом...

»Шта је, газдарице, питам ја, а она мени: »Да свратиш код мене имам нешто чече. Види, па иди!« »Оћемо ли, побратиме, питам Гачу, — знаш, Гача је жењен, — а он вели: »Па хајде, побратиме. Да видимо, неће нам очи испасти.« Одемо. »Оћете по једну кафу.« »Дај.« Седнемо. Ја пушим, а Гача ћути. Чекамо, чекамо, нема ништа. »Газдарице, море, па камо ти то пиленце?« А Илинка љутито: »Младо лудо, Бог је убио! Звак је десет пута. Стиди се. Каже: срамота ме! И ја сам ти некад таква била.« »Па де зови је, побратим има посла.« »Чек да скувам кафу.« Донесе нам по кафу па изађе на врата. »Персо, срце моје, па оди већ једном,« виче Илинка, »убише се момци чекајући те!

»А Перса се зове?« упаде Пера одушевљено и прочеша леђа о довратак.

»Перса.«

»Е, што ти волим, побратиме то име, то више нема. Знаш, Перса се звала и она из Доње Мале...«

»Еле,« наставља Ђоле, »чекај ми и опет, чекај, нема је. Побратим се већ наљути. »Хајд' да идемо, вели он, а Илинка нас задржава: »Сад ће, сад ће, куд журите?« Очекујемо још мало. Наручим ја још по један чокањ љуте: мени један, један побратиму. »Хоћеш и ти газдарице да пијеш?« »Па да пијем. Мени једну кафицу.« »Келнер, једну кафу за газдарицу.« Тако ми седимо и пијемо, а газдарица нам поче да прича за Персу: како је она ћерка једног богатог казначеја из Београда, па утекла у свет са једним наредником из банде, па је овај после оставио, заљубио се у једну Чивутку. Сад јој је, вели, први пут што служи... Док ето ти и Персе. Госпођа, море, госпођа! Сиротињски је обучена, али што је лепа. Памтиш ону учитељицу што беше, што се вије као дрот, трипут је лепша... Кад је видео памет ми помери!... Па што говори фино, као Мацарица. Све онако заноси, па тепа, — да је поједеш. Ја само зин'о у њу, а зин'о и побратим. Зин'о побратим и ако је жењен... Она не хте дуго да остане. Попи ми једну кафу, па оде. »Имам« рече »сад да спремам собе, него дођите довече...« Шта велиш, побратиме, оћемо ли довече опет. Ама само ја, ти и Гача. Другог да не водимо. Наше је знање.«

»Ех, неће маче лој. Да идемо, побратиме; али ти да дођеш код мене.«

»Да дођем.«

И расташе се. Ђоле одјурџи до Симе туфегџије да и њега позове у друштво — лепо се пазе од малена, — а Пера извуче из недара дугу плаву кесу од платна, и у њој одброји двадесет и пет гроша у никловима, па се задовољно осмехну.

»Доста ће бити.«

* * *

Кад је било око поноћи а у Илинкиној кафани ври к'о у кошници. Мала, прљава кафаница са чађавим зидовима и масним столовима, али пуна гостију. Сакупило се момчадије и с ове и с оне стране Штире, а дошао и по неки ожењен. Има их и у опанцима и у чизмама. Ту је чак и један агент неког »осигуравајућег друштва« из Београда, а уз њега се удибио криви практикант Шућа, па премире очима. Чини му се да су он и његов сусед најпапетнији гости и да им нема дораслог сунарника.

Пије се, наручује; говори гласно и свађа; дигао се дим од дувана к'о у димњаку, а у једном углу свирају и певају Цигани, али од свега чујеш једно протегнуто:

»Чу-у-уј Русија, чу-у-уј!«

Сад им баш приђе Триша опанчар и наручи да певају:

„Док сам им'о и господи дав'о,
„Ја те апсе писам ни познав'о.“

„То је за инат оном кривом Шући, практиканту,“ објашњаје Триша једноме за другим столом. „Заједно смо били на занату у Ваљеву, па ме сад не познаје. Биће ноћас, што ће бити!“ додаје претећи и одмахну главом на господина Шућу...

А све те госте са подједнаком усрдношћу услужује Илинка и Перса и на сваког се љубазно смеће. Само Илинка улучи по који тренутак те седне уз који сто и искапи коју чашу вина, а Перса неуморно јури горе доле. Нуде је гости да седне уз кога; Пера налбанта чак јој обећава и дукат да га само загрли, а она се превија из кукова и учтиво одговара: „Хвала лепо, немам кад. После...“ Једино што прими од по некога понуђену част: вино или кафу, али и ту част поније поред келнераја и стојећки...

А и јесте лепа. Није чудо што се свима допада. Нема јој пуних осамнаест година. Осредњег је раста, бела лица као снег, а уста има пуначка и румена. Нос јој је повелики и повијен на ниже, што јој у неколико даје достојанственији изглед, а очи има граорасте-враголасте. Кад те погледа, топи те. Обрве се узвиле као две пијавице, рекао би насликане су, а испод вумене мараме, којом је главу завала, вири коса кестењаве боје. Та јој марама ни мало не доликује, али је Илинка објаснила гостима: да мора да је носи због главобоље... А кад проговори млина је чути је и видети. Главу накриви на једну страну, рамена подигне на више, очи обори доле, па се гiba и неким слатким и меким гласом говори, а по мало рска... Да је мало лепше обучена не би јој било равне у свој Лозници. А вала цаба ти и Шабац и шабачке госпође...

Пера налбанта и шустер Ђоле већ лепо залудеше за њом. Ђоле хоће од дерта да гризе стаклени литар, што пред њим стоји, и клади се: да ће га зубма у брашно самлети; а Пера нева неким промуклим гласом:

„Седи, душо, до мене,
„Да ти срце не вене,“

и прети Илинки: да ће јој сад мејану запалити, ако Перса одмах не седне до њега.

„Иди, убио те Бог,“ куње га Илинка и смеје се, баш си луд! Па зар не видиш толике госте. Ко ће да их служи, ако она буде седела?“

„Нећу да знам,“ дере се Пера да сви чују, „ја овде тропним. Паре сам ти оставио. Оде банка само на кафе. Јал' Персу овамо, јал' кућу палим. Бирај! Треће нема!“

„Анатема га било и са пијаним човеком,“ објашњава Илинка осталим гостима. „Ама ти си, Ђоле, крив! Што си га довео, кад знаш да је луд?!“

„Ђути, гризем к'о гуја,“ одговори Ђоле и цуцка се на столицу. „Гризем, разумеш ли.“

„Море не дери се и ти, шустерска несрећо, зар те није срамота,“ издера се она. „Видиш ли да ту има и госпoде...“ А Ђоле скочи на столицу и дрекну из свег гласа:

„Господа на поље!“

Наста у кафани комешање, Триша опанчар већ дограби столицу и пође према Шући, али у тај мах ступише у кафану два жандарма и све се смири. И Триша и Ђоле направеше се свему невешти и поседаше на своја места, а Шућа се значајно накашља да сви чују.

Један од жандарма приђе Илинци и нешто јој рече.

„Ју, куку мене,“ врисну Илинка преплашено, а жандарм приђе Перси, која је кувала кафу на огњишту и довати је за раме.

„А ту ли си ти, тицо. Па сад женско, а? Напред!“

И гурну је пред собом.

Гости се и опет ускомешаше. Свима би криво што им одводе ово „пиленце,“ па неки почеше и да гласно негодују, а Илинка стоји к'о укопана и само се крети.

„Јао, Боже, покварена света!“

„Ама шта је то било, газдарице?“ запитаће је неко од гостију. „Да није девојка какво зло учинила.“

Илинка поже главом у напред и рашири руке.

„Врука, не питај.“

И излете из кафане.

„Ето шта је било,“ насмеја се онај жандарм што је Персу терао и застаде, „ово није женско него мушко. Ово је препредени коцкар Алекса Мауковић из прека из Шида. Где стигне краде, а у Нишу је и убиство извршио.“

И скиде „Перси“ са главе ону мараму. „Перса“ беше ошишана као и сви мушки, само је напред имала мало подужу косу.

Настаде тајац. Сви ћуте и гледају се испод ока, нико ником да се насмеје, али Пера налбанта не мога за дуго ћутати. Он луци песницом о сто и хукну као помаман:

„Бре, побратиме, ама ти ми подвали. Бог да прости мојих дваест гроша! Баш их цабе потроших!“

„Па, побратиме,“ поче Ђоле да се правда, „нисам ти ја крив. Зар сам ја знао?“

„Знао, не знао, ти ме овамо доведе.“

И удари своје побратиму један жесток шамар.

УБИСТВО У КЛЕНОВЦУ

КРИМИНАЛНА ПРИПОВЕТКА

Написао Б.

(НАСТАВАК)

После неколико недеља, Роса је била одведена у Кленовац, где нађе исто тако добре: Станимира и Марију, као што су њени родитељи, а поред њих још и — Богосава.

Отада пропева кућа Тополчића. Веселе нарави а срећна и задовољна, Роса је као веверица трчала тамо-амо, вазда певушећи. Веселост њена, за мало времена загреја и све остале по кући. Сви су били срећни и задовољни, тако, да се то већ и по селу знало и причало.

Тако је то трајало неколико месеци.

А кад наступи прва зима и прикучи се Св. Никола, крено име Росиних родитеља, у кући Тополчића решише: да домаћин Станмир и Роса, оду у Подбрежје, Прекићу на славу.

Што решили то и учинили.

Роса је поспремала дарове родбини, па затим, Станмир и она, на кочијама које су вукла два бесна доратчића, у очи Св. Николе, одјездише у Подбрежје.

И докле су они тамо пили, певали и веселили се, Богосав је, уз заповку сироте Марије, мајке његове, у Кленовцу, испред куће његове обраћен од непознатог убијце, отишао Богу на истину.

* * *

Тек се беше добро оданило а затандркаше кочије по чагљу Станмировом.

Из кочија искочише: полицијски чиновник и лекар.

Чиновника и лекара дочекаше кмет и суседи, а њихов долазак изазва већу и јачу заповку тужне мајке.

Отпоче истрага.

Испитана је мајка Богосављева, Марија.

Она није скоро ништа знала показати. Спавала је и из сна је пробудио пуцањ пушке. Одмах је истрчала на кућна врата и ту, чула Богосава где виче: „Мајко, ја погинух.“ Пришла му је, и кад је видеда своју и његову несрећу, почела за-помагати, а тада су већ почели и суседи долазити.

Никога није видеда тада на сокаку. Ништа није чула: никакав шум, никакав баџ.

Испитани су суседи који су први дошли Станмировој кући.

Они су затекли Богосава у авлији, одмах до палисада, где лежи наузнако, у крви. Још је био жив.

Испричали су, шта им је Богосав пред смрт казао. Осим што су га из авлије пренели у кућу, нису ништа дирали ни на Богосаву ни на месту где је погинуо.

Испитан је месни кмет и још неки суседи. Они су показали оно што ми већ знамо: да је Богосав био увек мирне и благе нарави: да је са свима у селу лепо живео, и, да су га сви волели.

Затим је извршен преглед ствари погинулога.

Код њега је нађен његов сребри сат и новчаник у коме је било око 60 динара. Сат није радио. Показивао је време 11 сати и 5 минута.

Испитани суседи тврдили су одлучно, да је сат још на сâми дан Св. Николе радио. Они су се истога јутра, код цркве,

о томе уверили. То је потврдила и Марија. Исте вечери, Богосав је њој показивао време по сахату.

Лекар је извршио преглед леша, и нашао, да је Богосав погинуо од ране пушчане. Оловно зрно прошло је између 3 и 4 ребра, пробило предњи део срца и задржало се у срчаној шупљини, где је и нађено. Рана је била апсолутно смртоносна.

Оловно зрно потпуно је очувало своју форму. Оно није било правилно округло а кроз средину као да је било бушено. Било је мање од куршума са репељком, који се употребљује за фишке, а веће од курјачије сачме.

Из онога места на зрну које је показивало као да је исто било бушено, чиновник иглом исчачка неколико влакана тежине а у шупљини остаде их још, јер их није могао сва извадити.

После овога извршен је преглед на пољу.

У авлији испред куће, на 1 метар до палисада, нађено је доста крви, која се беше од мрза стегла. Ту је Богосав пао и ту је нађен.

С поља није било никаквог трага. Замрзла земља није остављала отиске стопала.

На једној зацепини у прошћу, с поља, а према ономе месту где је у авлији Богосав пао, нађена је нагорела сукија. То је био замотуљак тежињавих конаца, који на два места беху завезани.

У близини места, где је сукија нађена, два пропца, око једнога процена, беху с крајева гарави. При мирисању, то је место одавало траг барута....

Истом што је чиновник све ово верно записао а с поља се чу нова записка, најпре поиздаде а затим ближе. У кућу уђоше Станмир и Роса.

Њима је такође саопштен догађај и они, напустив славу у Подбрежју, похиташе у Кленовац.

Тужан је био приказ тај. Роса је кукала и нарицала као кукавица, а тужни отац — он је стегао срце, али сузе није могао зауставити.

Пошто су први тренутци жаљења прошли, г. Корић — тако се звао полицијски чиновник — позва Станмира на страну:

— Шта мислиш, Станмире, који је могао учинити ово?

— Не знам, господине. Бог нека му суди, па који је да је, одговори Станмир.

— А да ли је покојник био са којим у завади или омрази? питање г. Корић даље.

— Боже сачувај, одговори Станмир. Од кад знам за њега, никад се он није ни са којим завадио ни омразио.

Г. Корић премисљао је.

— А да ниси имао ти с киме омразу или свађу? продужи питати.

— Никад ни ја.

— А твоја домаћица?

— Никад ни она.

— А снаха?

— Ни снаха. Њу смо лане и довели и још се честито ни упознала није, одговараше Станмир.

Писар је вртео сумњиво главом. „Добро, рече, кажи-дер снахи нека дође к мени.“

Дође и Роса, којој г. Корић понови сва горња питања Она је одговарала као и Станмир. Није јој била позната никаква свађа и омраза Богосављева.

— А јеси ли ти имала још кога просиоца, док си била у оца? питао је писар.

— Ја не знам, одговори Роса. Мени није познато. Баја и Наја (отац и мати) знаће то.

— А да се ниси волела с киме, или, да ли знаш да је који тебе волео док се ниси удала?

Роса црвенећи од стида ћуташе.

— Треба да ми кажеш све то, настави г. Корић. То други, сем мене неће знати, а мени је врло нужно да знам. Кажи, дакле, слободно, све што знаш?

— Ја не знам ништа, одговори Роса, чупкајући десном руком рукав друге руке.

— Дакле, ниси никад чула, докле си била девојка, како би неко желео да будеш његова жена? продужи писар.

— Нисам... то јест... али то није ништа, одговори Роса, оборених очију.

— А шта то, што није ништа?

— Па ништа, одговори Роса.

— То није ништа. То јест нешто, ал' можда није важно, Кажу ти мени да ја видим је ли важно или није?

— Ал' ја не знам, да ли је он то хтео, рече Роса.

— Који он?

— Па он — Милан.

— А који Милан?

— Па наш Милан, одговори Роса.

— Па шта: да ли је он хтео? питаше г. Корић даље.

— Па то, знаш, што ми је Наја рекла.

— А шта ти је она рекла? питаше писар.

— Па рекла ми је, да ће ме Милан узети за жену. Али ја то нисам од Милана чула. То ми је Наја казала. Али, знаш, Наја се шалила. Она је, знаш, волела Милана, али... ко би то Баји смео поменути, одговараше Роса, а затим, пошто се мало промислила, продужи: — шалила се ваљда.

— А јеси ли ти волела Милана? питаше писар.

Роса цокну устима. — Није.

— А што?

— Па зато, одговори Роса, — што ћу ја за слугу?

— Па кад је он слуга, што те је мајка њему хтела дати? питао је г. Корић.

— Е де — де, одговори Роса, поћута мало па настави: — Ама кажем ти, шалила се.

— А је ли ти Милан који пут казао да те воли?

Роса опет цокну устима. Није.

— А кад те је пок. Богосав испросио, је ли њему било мило? питао је писар.

— Јесте ја, одговори Роса подругљиво.

— А зашто није?

— Па ко то зна! Ваљда му је криво што сам отишли у Кленовац а нисам остала у Подбрежју.

— А откуда ти знаш да је њему криво што ниси у Подбрежју остала? рече писар.

— Па казао ми, одговори Роса.

— Кад ти је казао и како ти је казао?

— Па тако казао ми. Кад сам била испрошена, а он ми каже: „А зар ти, болан, Роса, тако?“ А ја кажем: „Ја тако.“ А он: „Па зар код толико момака у Подбрежју да идиш у Кленовац?“ А ја кажем: „Ја у Кленовац.“ А он се онда наљути па каже: „Вала на томе огњишту нећеш ватре заложити.“ Ето тако ми каза.

Писар прибележи то.

— А је ли ти још који пут тако што казао? рече г. Корић.

— Јесте. Казао ми је још једанпут о Ускресу у колу. Ја сам, знаш, била на игри, одговори Роса.

— Па то је морао још неко чути кад ти је он то казао? рече писар.

— Па ја, одговори Роса. Чула је Јанока, моја другарица, кметова ћерка и Санда Глише дућанџије. И још су њих чули. Писар и то записа. (Наставиће се).

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угричић

7

Готово за све време читања, још од самога почетка писма, беше Раскољникову лице орошено сузама; а кад је довршио, било му је бледо, грчевито искривљено, а тежак, једак, пакосан осмејак заигра му на уснама. Он спусти главу на свој стари, танки јастук, па је тако дуго, дуго мислио. Срце му је јако кудало, а мисли му сусгизаху једна другу. Најзад му постаде суморно и загушљиво у жутој собици, што је личила на орман или на сандук. И поглед и мисли тражише ширег простора. Дохвати капу и изиђе, не бојећи се, овога пута, никаквог сусрета на степеницама. Заборавио је на то. Пошао је путем, који преко В-ског проспекта води право Васиљевском острву. Ишао је по своме обичају, не пазећи на пут, шапућући, па је чак и гласно говорио, са собом чему су се пролазници јако чудили. Многи су држали и да је пијан.

IV.

Писмо његове матере мучило га је, али односно најглавније тачке ни за часак није сумњао, ни онда још, кад је читао

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

писмо. Главну ствар, он је већ коначно решио! »Од тога брака не ће бити ништа, док сам ја жив, а ђаво нека носи г. Лужина!«

»Ствар је очигледна« говораше он са собом, злобно се смешећи и радујући се још у напред успеху свога решења. »Не, мати, не, Дуњо, нећете ви мене обманути!... Па се још извињавају, што нису од мене тражили савета, и што су без мене ствар свршили. Разуме се! Мисле, да је сад и немогуће покварити: а видећемо, да ли је могуће или не! Красан изговор: »а тако је то, кажу, раден човек, овај Петар Петровић, тако раден, да се ни женити не може иначе, већ поштом, или чак и жељезницом.« Не, Дуњо, не, све видим и знам о чему имаш тако много са мном да говориш; знам и то, о чему си сву ноћ мислила, ходајући по соби и зашто си се молила пред Казанском Богородицом, која стоји у спаваћој соби материној. Тешко је то изаћи на Голготу. Хм... Она се дакле коначно решила: за ваљаног и рационалног човека хоћете да поћете госпођице Авдођо Романовна, човека који има свој капитал (који *већ* има свој капитал, то звучи солидније, убедљивије), који је служио на два места и који дели убеђења новијих наших покољења (као што пише мати) и *по изгледу* доброга човека, како вели сама Дуња. Од свега је најлепше то *по изгледу*. И та Дуња се удаје за то *по изгледу*!... Красно! Красно, Бога ми!...

»...А занимљиво је и то, због чега ли ми је мати писала »о новијим покољењима«? Да ли просто због карактеристике лица, или с већом намером; да ме задобије за... Лужина? О, ала су лукаве! Интересантно је, да се разјасни још једна околност: колико су оне обе биле искрене једна према другој тога дана и те ноћи, и за све доцније време? Да ли су се све речи међу њима јасно измењале, или обе знајаху, шта и једна и друга ћутећи чувају у срцу и глави, тако да би некорисно било о томе и говорити, а можда би и избрбљале што год неповољно. По свој прилици тако је нешто и било, судећи по писму. Матери је изгледао *нешто мало намргођен* и, као што је наивна, она је то говорила Дуњи. А ова се, разуме се, расрдила и »одговорила је љутито«. Па да-боме! Кога не би то наљутило, кад је ствар јасна и без наивних питања и кад је већ једном решено, онда је сваки говор непотребан. Па шта ми за тим даље пише: »Љуби Дуњу, Рођо, а она тебе љуби више но саму себе«. Па зар њу не гризе савест, кад се решила да жртвује кћер сину?! »Ти си нам узданица, ти све и сва!« »О, мати, мати!...« Љутина је кипела у њему све више и више, и да се сада случајно срео с г. Лужином, он би га свакојако с места убио!

»Хм... то је истина, продужио је он следећи мислима, што се ројеше у његовој глави, — то је истина, да човеку треба »прићи поступно и пажљиво, да бисмо га познали«, али је г. Лужин овде сасвим јасан. Главно је, да је он »човек радан и *по изгледу* добар«. Зар је то маленкост узети пртљаг на себе, доставити сандук о свом трошку! Па како да није добар? А оне обе, *невеста* и мати, уговарају с мужиком; погађају селачка кола, асуром покривена (та ја сам тамо путовао)! Ништа! само деведесет врта, а одатле ћемо се прекрасно возити у »трећој класи« хиљаду врта. И то је паметно: пружај се према покривачу; али ви, г. Лужине, зашто сте ви онда ту? Па то је ваша невеста... и немогуће је, да ви нисте знали, да ће мати заложити пензију, да би се могла кренути на пут! Разуме се, ту је код вас заједничко трговачко питање; у послу са заједничком добити, морају се и трошкови подједнако сносити. Па чак се и овом приликом користио практичан човек: пртљаг ће стати јефтиније од њиховог подвоза, а можда ће се и цабе проћи. Да ли оне обе то не виде, или нарочито неће да виде? Та оне су задовољне, задовољне! Па кад се помисли да је то још цвеће, а да тек доцније долази плод! Јер шта овде прво пада у очи, лакомоте, не, тврдичење, не, већ *тон* свега тога. По томе се већ познаје тон будућег брака, то је као неки предзнак!... Чиме ће мати доћи у Петроград? Са три рубље или с две »билете«, као што вели она... старица... Хм! Зар је она већ по неким знацима увидела да јој је *немогуће* да живи с Дуњом заједно после брака, па чак ни у прво време? Он је свакојако нешто нагласио, ма да мати то обема рукама одбија: »Ја ћу сама, вели, одрећи!« Шта мисли дакле она, у кога се пада? На пензију од сто и двадесет рубаља, још с одужењем дуга Атанасију Ивановићу? Плешће она зимње мараме и шарати нарукнице и тиме ће своје старе очи да исквари. А све

то доноси тек двадесет рубаља годишње, знам ја то. Значи да се ипак надају нечему од благородства г. Лужина: »Он ће јој сам учинити предлог, молиће је«. Да, само ти отвори деп; та тако то увек бива са овим красним Шилеровим душама: до последњег часа ките они човека пауновим перјем, до последњег часа надају се најбољему и никад не рачунају на рђаво, а кад обрну медаљу?!... Ваља се само чувати, да пре времена ни речи не изговориш; обема се рукама отресају истине, све дотле, док им човек, који нам је скинуо накит, не окрене нас саме. Вредно би било знати, да ли г. Лужин има ордена?... Опклацио бих се, да има орден св. Ане у руници од капута, и да га меће при ручковима код лифераната и трговаца. На свадби ће га јамачно метнути. У осталом, ђаво да га носи!...

»...Та мати је већ така, али Дуња? Дуња слатка, та знам ја тебе!... Било јој је тада тек двадесет година, кад смо се последњи пут видели; карактер сам јој још тада упознао! Мати пише, како »Дуњица може много да поднесе,« — знам ја то, и још пре две и по године помишљао сам на то, да Дуњица може много да поднесе. Кад је већ могла да сноси и г. Свидригајлова са свима последицама, доказала је да може много да поднесе. А сад је опет заједно с матером уобразида да може да трпи и господина Лужина, који им је развио читаву теорију о врлинама жена, узетих из сиротињске куће, којима мужеви готово милост чине; и то још говори тако рећи на првом састанку! Лепо, рећимо да се само »избрбљао«, ма да је он човек *озбиљан* — тако, да се можда и није избрбљао, но да је хтео нарочито, да разјасни своје гледиште на ствар — али Дуња, Дуња! Она мора да га је скроз прозрела, па опет пристаје да живи с тим човеком. Она би радије живела о лебу и води, но да прода своју душу; она не би ништо жртвовала своју слободу за угодан живот; не би је дала за цео Шлезвиг-Холштајн, а камо ли за господина Лужина. Не, Дуња није таква била, бар како сам је ја познавао, и... јамачно се није ни сада изменила!... Али на што разговор!... Свидригајлове је тешко сносити, жалосно је то, за двеста рубаља цео свој живот посветити гувернантисању; али ја знам, да би моја сестра пре отишла као робинја плантаторима, но што би пристала, да свој дух и морална осећања веже с човеком, кога не уважава и с ким не може имати ничега заједничког — и да се тако за навек жртвује, а све само због личних угодности. Па и да је господин Лужин од главе до пете од сувога злата и драгог камења, ни тада не би она пристала, да буде само законита наложница његова!... Па зашто је сад пристала? Шта је узрок томе? У чему је одгонетка? Ствар је јасна: зарад себе, зарад удобности своје, па чак када би јој и живот од тога зависио, не би се она продала; али за другога се ипак продаје! Продаје се за драгог јој, за обожаваоног човека. Та ево у чему је цела ствар: продаје се за матер, за брата свога! За њих продаје све. О! у таким приликама, ми угушујемо у нама и наша морална осећања; износимо на пазар, слободу, мир, па чак и савест своју... све... све продајемо. Па ма и живот наш пропао, не мари ништа, само да они, које љубимо, буду срећни... Па не само то, већ се трудимо да се, против своје сопствене савести, убедимо, да себе умиримо и уверимо, како то тако треба да буде, како мора да буде ради тако племените цели. Такви смо ти ми, и, ето, све је јасно као дан. Очигледно је, да је ту нико други, него Родион Романовић Раскољњиков у питању, и да на првом месту стоји. Па да богме, учинићемо га срећним, моћи ће да се издржава на универзитету, начинићемо га ортаком у канцеларији, целу ћемо му будућност осигурати; па не ће проћи дуго, а он ће постати можда и богат, биће призван и поштован, и свршиће свој живот као какав велики, славан муж!... А мати? Да, али ту је главно Рођа, слатки Рођа, он је првенац? Па зашто не жртвовати за тог првенца макар и оваку ћерку! О, ви, мила, неправедна срца! Па можда се у најгорем случају не би одрекли чак ни Соњине судбине! Соњечка, Соњечка Мармеладова..., увек ће бити Соњачке, док света траје! Ма да ли сте ви обе довољно измериле ту жртву, целу ту жртву? Треба ли тако да буде? Да ли сте доста снажни за то? Има ли отуда користи. Је ли паметно? Знате ли ви, Дуњечка, да Соњина судба није ни у колико гора од ваше са господином Лужином? »Љубави ту не може бити«, пише мати. А шта ћемо онда ако осем љубави не буде била ни уважања, већ на против, буде одвратности, презрења, гнушања. Па то онда излази, да треба опет

„чувати чистоту“. Зар није тако? Разумете ли ви, разумете ли? Ама разумете ли, шта значи та чистота? Разумете ли ви, да је Лужинска чистота то исто што и Соњина, а можда чак и гора, гаднија, срамнија, јер ви, Дуњице, мислите на изобиље удобности и задовољства, док је тамо дошла због гадне смрти! „Скупо, прескупо стаје, Дуњице, та чистота!“ А шта онда, кад вам терет постане тежак, кад се почнете кајати?! Колико туге, брига, колико проклињања и потајног јадиковања, колико ће свега тога бити за то, што ви нисте Марта Петровна? А с мајком нашом, шта ће тада бити са њом? Та она је још сад неспокојна, мучи се, а шта ли ће тек тада бити, кад јој све буде јасно. А са мном?... Да, а шта ли сте ви управо о мени помислили? Не, нећу ја ваших жртава, не примам их Дуњице, не ћу их, мати! Неће то бити док сам ја жив, неће бити, неће бити! Не треба мени то!

На један пут подиже очи и стаде:

„Неће бити!? А шта ћеш ти то, учинити, па да тога не буде? Запретићеш? А с каквим правом? Шта им ти можеш обећати од своје стране, па да стекнеш такво право? Сав свој живот, сву будућност своју, да им посветиш, кад свршиш универзитет и добијеш место? Е, слушали смо ми то, — не лишњи магарче до зелене траве — али сад, камо за данас? Та ту треба сад одмах нешто урадити, разумеш ли ти то? А шта ти сад радиш? Хараш баш њих саме. Они узимају новац од Свидригајлова на рачун пензије. На чиме ћеш их заштитити од Свидригајлова, од Василија Ивановића Вахрушкина, је ли ти будући милунару, ти Зевсе, који њиховом судбом располажеш! Кроз десетину година, можда? Да, али за десет ће година мати од рада и суза ослепити, од глади ће је нестати, а сестра? Шта може с њоме бити кроз десет година, или у тих десет година!... Јеси ли погодио?“

Дуго се тако мучно и борно с тим питањима, често као с неким задовољством. У осталом сва та питања не беху нова, изненадна, већ стари, болни, добри познаници. Давно је већ како су га она почела трзати и растрзала му срце. Давно се и давно зачала у њему сва та туробност, расла, прибирала се и у последње доба већ сазрела и усредсредила се, добивши облик ужасног, дивљег и фантастичног проблема, који му је мучно и срце и ум, тражећи, без одлагања, разрешења. Сад га је опет писмо материно погодило на једаред као гром. Очеvidно је, да сад не беше време јадању и вајкању, празном суђењу о нерешљивим питањима; већ да треба одмах ма шта урадити, и то што пре. Ма ђаво цркао, ваља се решити на нешто, па ма шта то било, или...

„Или се са свим одрећи живота! викну најзад у очајању. Или се мирно предати судбини, таквој каква је, једанпут за свагда, и угушити у себи све, све, одрећи се сваког права на рад, живот и љубав!“

„Разумете ли, разумете ли ви, мој драги господине, шта то значи, кад се нема куд?“ паде му на једанпут на памет јучерање питање Мармеладовљево; „јер је потребно, да је сваком човеку могуће, ма куда се кренути...“

На једаред задркта; једна, и то јучерања мисао, пројурну му као муња кроз главу. Али се он није тргао с тога, што му је та мисао синула кроз главу. Та он је знао, он је предосећао да она *неминовно* мора доћи и већ ју је очекивао; а и мисао му та није била тек јучерашња, разлика је била у томе, што је пре месец дана, а и јуче још она била тек само сан, а данас... данас му на једанпут не изгледа више као сан, већ се јавља у неком новом, ужасном, са свим непознатом му облику, и он је то сазнао на једанпут... Крв му јурну у главу, поглед му се смуги.

Он се нагло обрте, тражио је нешто. Хтео је да седне па је тражио клупу. Пролазио је баш К-ским булеваром. Једна се клупа указа на сто корачаји пред њим. Похита њој, колико је онда могао; али му се на путу догоди нешто, што је за неколико минута привукло на се сву његову пажњу.

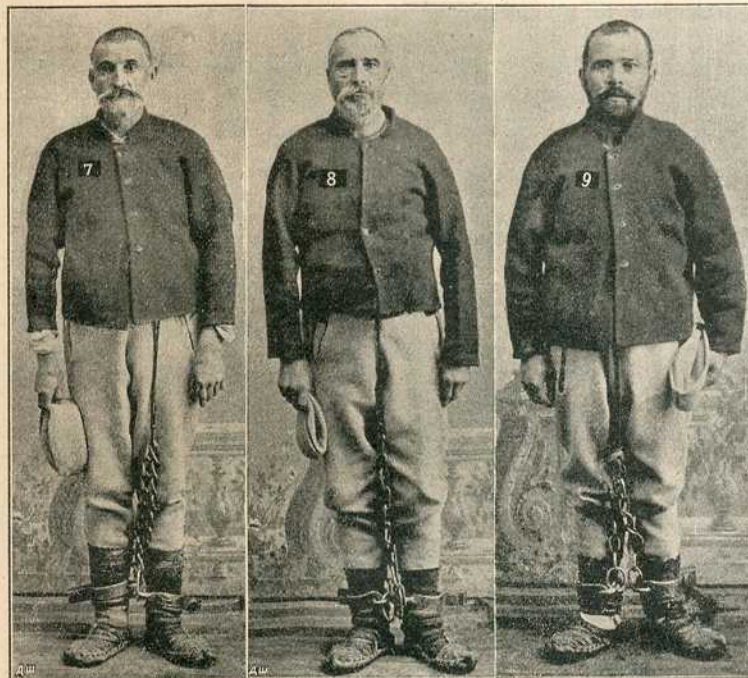
(Наставиће се).

ИЗ АЛБУМА НАЧЕЛСТВА ОКР. ПОЖАРЕВАЧКОГ

(НАСТАВАК)

Милутин Вујић (бр. 7), Обрад Ђорђевић (бр. 8) и Лазар Ивановић (бр. 9) сви из Ореовице среза моравског, окр. пожа-

ревачког осуђени су са по 20 година робије у тешком окову и по 5 год. полиц. надзора, зато: што су ноћу између 16. и 17. октобра 1892 године у друштву са Антонијем Крстићем (чија слика долази у идућем броју) на разбојнички начин извршили

убиство надјодором Ивановићем и женом му Маријом из истог места, и из куће однели им разне ствари и новце. Они се сад налазе на издржању осуде у београд. казн. заводу заведени и то: Милутин под Обр. 3736, Обрад, 3735; и Лазар 3734. Сад је Милутину 58, Обраду 61 а Лазару 48 година.

(Наставиће се).

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Алекса Мауковић. Тек је четврта година од како је дошао из Шида (А.-Угарска) одакле је и родом, а већ је неколико пута прошао целу Србију унакрет. По његовом сопственом признању код полицијске власти у Крупњу, он је за кратко време променио много газда. Први пут, вели, ступио је у службу код пуковника г. Ђоке Благојевића, затим код Руџа кафеције у Смедереву, па код д-ра Станојла Вукчевића, лекара у Пожаревцу; затим опет у Смедереву код Глигорија Хаши-Перића ашчије; па у кафани код „Три војводе“ у Обреновцу; код Пере Кнежевића механције у Шапцу и, најзад у селу Белој Цркви ср. рађевског (недалеко од варошице Крупња) код Добросава Марковића механције, где је и заглавио.

Једног дана месеца децем. пр. г. кад је у кафани Добросављевој било највише света, Алекса удучи прилику, уђе у собу газдину разбије фијоку где је овај држао своју готовину и сву уштеду његову од 150 динара дигне на ухвати маглу пут Лознице. Срећом, Добросав је брзо сазнао да је опљачкан, па се даде у потеру за њим, и, благодарећи својој брзини, он га после ваљда по сата јурења стиге и под претњом да ће га убити из револвера ако не стане — ухвати га и новац одузме. Затим га врати и преда ср. власти која га одмах притвори... Но препредени млади крадљивац дође брзо на једну оригиналну идеју,

коју још брже и у дело приведе... Разним мајсторијама, као : улагивањем, плакањем, кајањем што је лакомислено упао у ову *арцу* своју погрешку, услужношћу и необичном послушношћу према полицијским чиновницима, па и према пандурима, он је успео, да у притвору буде комотнији по други притвореници...

Једне ноћи нестале га.

У једној авлији близу среске канцеларије сутра дан нађоше један завежљај и у њему одело Алексино. Из друге једне авлије у комшилуку нестало је са укута где је сушен веш : две сукње, рекла, кецеља, један плет (огртач) и друге ситнице као чарапе и т. п.

Алекси је тек 17—18 година, раста је средњег и витак, у лицу смеђ и бео; сасвим је ћосав; нос му је повијен, а говори танко као нека девојка.

Како је Алекса ухваћен, читаоци могу видети из приче у данашњем броју под насловом : „Нова мајсторија“.

Из података, добивених од г. Мих. Вујичића ср. писара из Лознице, Алекса је пре две године у Нишу осуђиван и због једног извршеног убијства. Од ове осуде нешто је издржао, а нешто му је помиловањем опрштено.

Податке за овај опис и за причу „Нова мајсторија“ добили смо од г. Ст. Р. Михаиловића, писара ср. рађевског и поменутог г. Вујичића.

Другом приликом донећемо већу и јаснију слику Алексино, по којој ће га сваки моћи познати.

У Х В А Ћ Е Н.

Милош Кујунџић, слуга кафански, чију смо потерницу донели у прошлом броју нашега листа, ухваћен је 21. тек. мес. у Београду и стражарно спроведен начелству окр. крагујевачког.

Т Р А Ж Е С Е.

Љубомира Петровића, слугу, родом из *В. М. Луга*, окривљеног за крађу, тражи нач. ср. врачарског актом Бр. 3439. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом ср. начелнику или Управи гр. Београда с позивом на Бр. 7330.

Димитрија Ђорђевића, калфу лецедерског тражи Ђупрички првост. суд ради извесног саопштења. Пронађеног треба упутити поменутом суду с позивом на Бр. 20366, или Управи гр. Београда на Бр. 7096.

П О Т Е Р А.

Сретен Макић, земљоделац из Параћина, решењем Ђупричког првост. суда стављен је под претни суд и у притвор због опасне крађе, коју је извршио Милошу Ђокићу из Параћина ноћу између 23. и 24. јула пр. год. Сретен, који је сада у бегству, има 17—18 год., средњег је стаса, смеђ је у опште. Наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом суду, или Упр. гр. Београда с позивом на Бр. 7095.

Јанко Тошић — Никић, родом из Понора, решењем књажевачког првост. суда стављен је под суд, притвор и оков због убиства свога оца, матере, брата, две снахе и синовице. Јанко, који је сада у бегству, има 30 год., средњег је стаса, у лицу је плав, има плаву косу, жућкасте очи, повећи, кукаст нос и мале плаве бркове. Наређује се живо тражење. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом суду с позивом на Број 1789, или Управи гр. Београда на Бр. 6836.

Вукомир Милић, земљоделац, родом из села Мађара, ср. прокупачког, који је био под истрагом и у притвору среском због разбојништва и крађе, ноћу између 16. и 17. тек. месеца побегао је из притвора. Он има 35 год., повисоког је стаса, црномањаст је, говори брзо и оштро; у оделу је сукненом. Начелник среза прокупачког актом од 17. тек. мес. Бр. 2998, моли све полициске власти, да Вукомира живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Он се може спровести и Управи гр. Београда с позивом на Бр. 6837.

Јован Томић, Циганин, родом из *Н. Ацибеговца*, ноћу, између 7 и 8 тек. месеца извршио је две опасне крађе у *Д. Раши* на побегао. Он има 38 год. омален је, добро развијен, црно-

мањаст, у оделу је штофаном. Начелник среза лепеничког актом Бр. 3725 од 22 тек. месеца моли све полициске власти да Јована живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Он се може спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 7343.

КЊИЖЕВНОСТ

„Тасин Дневник“ VII. свеска изашао је из штампе са овом врло занимљивом садржином : 1. Авет; 2. Где је срећа; 3. Разбојници; 4. На дежурству; 5. Јунак дечко; 6. Из даљине и 7. Застава. — Цена 0.80 дин.

Књиге се могу добити у администрацији „Полицијског Гласника,“ и у дворској књижари г. Мите Стајића. Књижарима и продавцима уобичајени рабат 30% за готов новац.

ДРУГИ ЛИСТОВИ О „ПОЛИЦ. ГЛАСНИКУ“

„Звезда“ књижевни лист, у бр. 36. од 25. ов. м. доноси :

„У једном од последњих бројева „Дневног Листа“ изашла је критика на овогодишњи „Полицијски Гласник,“ од непознатог писца, који се потписује са Ath. И ако су многе примедбе и замерке у овој критици потпуно умесне, ми ипак налазимо да су са свим неоправдано упућене на „Полицијски Гласник,“ Имаде два листа овде у Београду, о којима је требало то рећи, и који су неоспорно штетни не само по читалачки укусу него још и по јавни морал; а „Полицијски Гласник“ је стручан лист намењен полицијским и судским органима и изношењем друштвене трулежи врши потребну услугу дотичним лицима, јер их упознаје са оним, што је потребно да знају да би се могли успешно борити са злом, које имају да сузбијају. Узгред напомињемо и то, да је „Полицијски Гласник“ од почетка свога излажења увек одговарао постављеној задаћи и да је у сваком погледу врло добро уређиван.“

Ето тако вели *Звезда*, а тако мисле и други скромни људи. Али, тако не мисли наш уважени књижевник г. Мита Даниловић — поштар.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Због празника *Благовести*, лист је за један дан закаснио, а и остао је несложено продужење чланка „О Траговима“.

Још само неколико повереника нису послали спискове претплатника, и због њих неколико не можемо да одштапамо адресе за претплатнике. Молимо их да то неодољиво изврше у року од 7—8 дана, те једном и томе да буде крај.

Молимо поверенике да нам поруче колико би који могао да растури VII. *Тасин Дневник*, те да им пошаљемо. Рабат је 30%. Ко узме 100 примерака за готов новац, даћемо и 40%.

ЛИЧНИ ОДНОСИ ПОЛИЦ. ЧИНОВНИКА

Г. Антоније Пантовић, начелник министарства унутр. дела, досадашњи добротвор Књижевне Задруге и један од најзаслужнијих пријатеља њених, изабран је за члана управе на место г. Др. М. Јовановића-Батута, који је дао оставку. Честитамо.

Г. Сава Јанковић, начелник округа тимочког, који се неколико дана бавно у престоници, отпутовао је јуче дневним возом на своју дужност.

НЕКРОЛОГ

Радојко И. Поповић, дугогодишњи члан Управе вар. Београда, а у последње време благајник овл. централне поште, умро је 17. ов. м. Покојник је као полицијски чиновник био веома предусретљив и врло благе нарави. Бог да га прости!... Породици покојника изјављујемо наше искрено саучешће.